

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Bölüm Adı	İlahiyat	Güncelleme Tarihi	09/09/2026		
Dersin Kodu	Dersin Adı	Dersin Türü	Yıl	Yarıyıl	AKTS
İFA1032024371.2	Arap Dili ve Belagatı	Zorunlu	1	1.Yarıyıl	2
Dersin Seviyesi					
Lisans					
Haftalık Ders Saati (Kurumsal)		Haftalık Uygulama Saati		Haftalık Laboratuvar Sayısı	
2					
Öğrenim Türü					
Örgün					
Eğitim Dili					
Türkçe/Arapça					
Dersin Amacı					
Öğrencilere lafız-anlam ilişkisi kurma becerisi kazandırmak, Arap dilinin inceliklerini öğrenmelerini ve edebi zevk sahibi olmalarını sağlamak.					
Dersin Ön Koşulu Olan Dersler					
Yok					
Dersin Ön Koşulu Olduğu Dersler					
Yok					
Dersin İçeriği					
Meânî ve Beyân ilmi.					
Ders İçin Önerilen Diğer Hususlar					
Yok					
Staj Durumu					
Yok					
Ders Kitabı / Malzemesi*					
1	al-Cârim- Emîn, <i>el-Belagatü 'l-Vâzıha</i> . Beyrut: Dâru'l-Fecr, 2019.				
2					
İlave Kaynak(lar)*					
1					
Anabilim Dalı Öğretim Üyeleri/Görevlileri					
Öğr. Gör. Gülbahar AVCI					
Ders Asistanı/Asistanları					

DERS ÖĞRENME ÇIKTILARI**

ÖÇ-1	Arap dilinin fesahat ve belagat üsluplarını tanıır.
ÖÇ-2	Arap dilinde manayı farklı yollarla ifadeyi kavrar.
ÖÇ-3	Edebi zevk sahibi olur.
ÖÇ-4	Meânî, Beyân ve Bedî ilminin kavramsal çerçevesine hâkim olur.
ÖÇ-5	Temel düzeydeki İslami ve edebi metinleri Belagat ilmi bağlamında tahlil eder.

HAFTALIK DERS İÇERİKLERİ

Konular	Hedefler	Yetkinlikler	Kaynaklar ***
---------	----------	--------------	---------------

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

			Bilgi	Beceri	Yetkinlik	
1.	Fesahat ve Belagat	Öğrenci, fesahat ve belâgat kavramlarının tanımlarını ve edebî ilimler içindeki yerini kavrar. Fesahat ile belâgat arasındaki temel farkları öğrenir. Bu kavramların edebî metinlerdeki işlevlerini ve estetik katkılarını değerlendirir. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinde fesahat ve belâgat ölçütlerini tespit eder.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,15.
2.	Beyan İlmi (Teşbih)	Öğrenci, beyân ilminin kapsamını ve belâgat içindeki konumunu kavrar. Teşbih sanatının tanımını, unsurlarını (müşebbeh, müşebbehün bih, edât, vech-i şebah) öğrenir. Klasik şiirden seçilen örnekler üzerinde farklı teşbih türlerini tespit eder. Teşbihin edebî metinlerdeki estetik ve anlam zenginleştirici işlevini değerlendirir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,35
3.	Temsili Teşbih ve Zımnî Teşbih	Öğrenci, temsîlî ve zımnî teşbihin tanımlarını ve özelliklerini kavrar. Bu teşbih türlerinin klasik belâgat içindeki yerini ve diğer teşbihlerden farklarını öğrenir. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinde temsîlî ve zımnî teşbihleri tespit eder. Her iki teşbih türünün edebî metinlerde sağladığı derinlik ve estetik katkıları değerlendirir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,65-86.
4.	Teşbihin Amaçları	Öğrenci, teşbihin edebî metinlerde kullanılma sebeplerini ve amaçlarını kavrar. Teşbihin zihinde tasvir oluşturma, anlamı güçlendirme ve duygu uyandırma işlevlerini öğrenir. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinde teşbihin hangi amaçlarla kullanıldığını tespit eder. Teşbihin üsluba, estetiğe ve anlamın derinleşmesine katkılarını değerlendirir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,98
5.	Maklûb Teşbih	Öğrenci, teşbih-i maklûbun tanımını ve klasik belâgattaki yerini kavrar. Bu teşbih türünün diğer teşbih çeşitlerinden farklarını öğrenir. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinde teşbih-i maklûbu tespit eder.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,110.
6.	Lügavî Mecaz	Öğrenci, lügavî mecazın tanımını ve belâgat ilmindeki teorik çerçevesini kavrar. Lügavî mecaz ile hakikat arasındaki farkları öğrenir. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinde lügavî mecaz kullanımını tespit eder. Bu sanatın anlamı genişletici ve derinleştirici işlevlerini değerlendirir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,127.

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

7.	İstiare (Tasrihi-Mekni, Asli ve Tebeyye İstiare)	Öğrenci, tasrîhî ve meknî istiare kavramlarını tanıır ve aralarındaki farkları kavrar. Aslî ve tebe'îyye istiare türlerinin özelliklerini öğrenir. Klasik şiir ve nesir örnekleri üzerinde bu istiare çeşitlerini tespit eder. Her bir istiare türünün edebî metinlerdeki estetik katkısını ve işlevini değerlendirir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,139-152.
8.	Ara Sınav Haftası Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların tümünü kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.					
			100	-		
9.	İstiâre (Muraşşaha, mücerrede ve mutlaka)	Öğrenci, istiare sanatının edebî metinlerdeki işlevini kavrar. Muraşşaha, mücerrede ve mutlak istiare arasındaki yapısal ve anlamfarklılıklarını öğrenir. Klasik şiir örnekleri üzerinde bu istiare çeşitlerini ayırt etme becerisi kazanır.İlgili istiare türlerinin estetik katkılarını değerlendirir.Elde ettiği bilgi ve becerileri metin çözümlemelerinde uygulayabilir.	x	x		➤ el-Cârim-Emîn, 2019,
10.	Temsili İstiare	Öğrenci, istiare-i temsiliyye kavramının tanımını ve edebî bağlamdaki önemini kavrar. Bu sanatın diğer istiare türlerinden ayrılan yönlerini öğrenir. Klasik şiir ve nesir örnekleri üzerinden istiare-i temsiliyye uygulamalarını tespit eder.	x		x	➤ el-Cârim-Emîn, 2019,
11.	Belagatü'l-İstiâre	Öğrenci, istiare sanatının belâgat ilmi içerisindeki konumunu ve teorik temelini kavrar. İstiare ile teşbih, mecaz ve diğer belâgat unsurları arasındaki ilişkileri öğrenir. İstiare sanatının hitabet, şiir ve edebî üslup üzerindeki etkilerini değerlendirir.	x			➤ el-Cârim-Emîn, 2019,
12.	Mecâz-ı Mürsel	Öğrenci, mecâz-ı mürsel kavramını ve belâgattaki teorik çerçevesini kavrar. Mecâz-ı mürsel ile istiare arasındaki farkları öğrenir ve karşılaştırmalı analiz yapar. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinde mecâz-ı mürsel kullanımını tespit eder.	x		x	➤ el-Cârim-Emîn, 2019,
13.	Mecâz-ı Aklî	Öğrenci, mecâz-ı aklî kavramını ve belâgat ilmindeki tanımını kavrar. Mecâz-ı aklînin diğer mecaz türlerinden ayrılan özelliklerini öğrenir. Klasik edebî metinlerde mecâz-ı aklî örneklerini tespit etme becerisi kazanır.	x	x		➤ el-Cârim-Emîn, 2019,
14.	Kinâye	Öğrenci, kinâye kavramını ve belâgattaki yerini kavrar. Kinâyenin çeşitlerini (karîne, karînesiz vb.) öğrenir ve sınıflandırır. Klasik şiir ve nesirden örnekler üzerinden kinâye sanatını tespit eder.	x		x	➤ el-Cârim-Emîn, 2019,

Ders İzlenice Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

15.	Genel Değerlendirme Öğrenci, dönem boyunca işlenen istiare, mecaz ve kinâye gibi belâgat konularını sistematik biçimde tekrar eder. Öğrenilen kavramlar arasındaki ilişkileri kavrar ve bütüncül bir perspektif geliştirir. Klasik metinlerden seçilen örnekler üzerinde uygulamalı değerlendirmeler yapar. Teorik bilgileri pratik analiz ve yorum becerileriyle birleştirir.	x	x	x	
Ara Sınav Haftası Ara sınav; ilk 7 hafta işlenen konuların %25'ini, ara sınav sonrası işlenen konuların %75'ini kapsayacak şekilde hazırlanacak, geçerli ve güvenilir ölçme aracıyla gerçekleştirilecektir.					
Öğrenci Sorumlulukları ve Ödevler Öğrenci Sorumlulukları: 📖 İstiare Türlerinin Karşılaştırmalı Analizi: Muraşşaha, mücerrede, mutlak ve temsiliyye istiare çeşitlerini tanımlayarak aralarındaki farkları klasik şiir örnekleri üzerinden inceler. 📖 Belâgat Âlimlerinin Görüşleri: İstiare ve mecaz kavramlarının belâgattaki yeri hakkında Cürcânî, Sekkâkî ve Kazvînî gibi belâgat âlimlerinin görüşlerini araştırıp karşılaştırmalı bir rapor hazırlar. 📖 Mecâz-ı Mürsel ve Mecâz-ı Aklî Uygulamaları: Klasik şiirden seçilen beyitlerde mecâz-ı mürsel ve mecâz-ı aklî örneklerini tespit ederek bu sanatların metinlerdeki işlevini analiz eder. 📖 Kinâye Sanatının Katmanlı Anlamı: Kinâyenin farklı kısımlarına (karîneli, karînesiz vb.) örnekler bulunuz ve bu örneklerin çok katmanlı anlam boyutlarını yorumlar. 📖 Dönem Sonu Genel Değerlendirme: 9–15. haftalarda işlenen belâgat sanatlarının (istiare, mecaz, kinâye) metin çözümlemelerinde nasıl kullanılabileceğine dair kapsamlı bir değerlendirme raporu hazırlar. Ödevler Konusu: Açıklama: Son Teslim Tarihi: Yarıyıl İçi Değerlendirmeye Katkısı (%):					

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Ders Değerlendirme

Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri	Adet	Değer
Ara Sınav	1	100
Toplam		
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri	Adet	Değer
Final Sınavı	1	100
Toplam		
Yarıyıl (Yıl) İçi Etkinlikleri		
Yarıyıl (Yıl) Sonu Etkinlikleri		
Toplam		

Ders İş Yüğü

Etkinlikler	Sayı	Süre (Saat)	Toplam İş Yüğü (Saat)
Ara Sınav	1	1	1
Final Sınavı	1	1	1
Derse Katılım	14	2	28
Bireysel Çalışma	14	1	14
Ara Sınav İçin Bireysel Çalışma	1	14	14
Final Sınavı İçin Bireysel Çalışma	1	28	28
Okuma	14	1	14
Toplam İş Yüğü (Saat)			100
AKTS (Toplam İş Yüğü/25)			

Ders İzlençe Formu

Doküman No:

Yayın Tarihi:

Revizyon Tarihi:

Revizyon No:

Sayfa:

Program Çıktıları (PÇ) ile Okuma-Anlama Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Çıktıları	Öğretim						
Program Çıktıları	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7
PÇ1) Kur'an'ı ve ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.	1	1					
PÇ2) Hadis ve ilgili konularını bilir anlar ve yorumlar.		1					
PÇ 3) Hz. Peygamberin hayatıyla ilgili konuları bilir, anlar ve yorumlar.							
PÇ 4) Temel İslami İlimlerle ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 5) Türk ve İslam tarihi, sanatları ile ilgili konular ve bilgileri anlar, değerlendirir ve yorumlar.							
PÇ 6) Felsefe ve din bilimleri konularıyla ilgili bilgileri değerlendirme ve yorumlayabilme yeteneğine sahip olur.							
PÇ 7) İlahiyat alanında toplumun ihtiyaç duyduğu konularda bilimsel, sosyal ve kültürel ulusal/uluslararası faaliyetlere katılır ve ilgili konularda elde ettiği bilgileri kullanma, geliştirme ve aktarma becerisini kazanır.							
PÇ 8) İlahiyat alanındaki verileri toplama, proje üretme, strateji geliştirme, etkinlik planlama, gerçekleştirme ve topluma sunma becerisine sahip olur.							
PÇ 9) Sistematik, tutarlı, eleştirel ve yaratıcı düşünme yetenek ve kapasitesini geliştirir. Disiplinler arası bakış açısı ile değerlendirme yapabilir.							
PÇ 10) Türkçeyi güzel ve doğru kullanır ve konuşur. Hitabet sanatının inceliklerini bilir ve uygular.							
PÇ11) Alanında kendisini daha iyi geliştirmeye yardımcı olacak bilgisayar, internet gibi bilgi teknolojilerini kullanma becerisine sahip olur.							
PÇ 12) Formasyonunun gerektirdiği kurumlara ve faaliyetlere iştirak ve intibak eder. Yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası dini, kültürel ve sosyal politikalarının geliştirilmesinde aktif rol üstlenebilir.							
PÇ 13) Bilgi birikimini uygulama ve eğitim-öğretim alanına taşıyabilir ve farklı ölçme ve değerlendirme yöntem ve teknikleri kullanabilir.							
PÇ 14) Yaşayan dünya dinleri ve dinî akım mensuplarıyla iletişim kurup, aracı roller üstlenip, bir arada yaşamaya yönelik ortak projeler üretebilir.							
PÇ 15) Yaşam boyu öğrenme, öğretme ve kendini geliştirme alışkanlığı kazanır.	1	3	5	3	4		
PÇ 16) Mesleki dil ve terminolojiye hâkim olur. Arapça, Osmanlıca ve Batı dillerinde yazılmış kaynakları ve metinleri okuyup değerlendirebilir. Yerli ve yabancı meslektaşlarıyla bilimsel ve kültürel iletişim kurabilir.	3	4	3	4	2		
PÇ 17) Demokrasi, insan hakları, toplumsal, bilimsel, kültürel, dinî değerler ve mesleki etik ilkelere uygun davranır Bilgisiyle örtüşen davranışlar sergileyerek topluma örnek olma şuuruyla hareket eden iyi bir insan ve vatandaş olur. Beşeri münasebetlerinde ve iletişiminde gerekli özelliklere sahip olur ve sosyal ilişkileri olumlu düzeyde yürütebilir.	4	4	4	3	1		
PÇ 18) Dini konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirme, sorunlara yazılı ve sözlü olarak çözüm önerileri sunma becerisi kazanır.							
PÇ 19) Dinî konularda uzman kişilerle bilgi alışverişinde bulunma ve tartışma becerisine sahip olur.							
PÇ 20) İlahiyat alanındaki sorunları dinî temel kaynaklardan hareketle tanımlar ve gerektiğinde bireysel ve ekip halinde çalışarak çağdaş sorunlara bilimsel ve objektif alternatif çözümler üretebilir.							

Ders İzlençe Formu

Doküman No:	
Yayın Tarihi:	
Revizyon Tarihi:	
Revizyon No:	
Sayfa:	

Programa Özgü Ölçütler (PÖÖ) ile Okuma ve Anlama Dersi Öğretim Çıktıları (ÖÇ) Matrisi

Çıktıları Programa Özgü Ölçütler	ÖÇ1	ÖÇ2	ÖÇ3	ÖÇ4	ÖÇ5	ÖÇ6	ÖÇ7
PÖÖ 1 Kur'an-ı Kerim bilgisine, doğru tilavet becerisine ve yeterli ezbere sahip olma	1	1	1	1	1	1	1
PÖÖ 2 Arapça temel kaynakları okuma ve anlama yetkinliğine sahip olma	5	5	5	5	5	5	5
PÖÖ 3 İtikat, ibadet, ahlak ve muamelata dair usul ve esasları kavrama ve dayandığı temelleri bilme							
PÖÖ 4 Kur'an ve sünnet bütünlüğünü esas alan bir yaklaşıma sahip olma							
PÖÖ 5 Bütüncül ve sistematik bir dini düşünce ve kavrayışa sahip olma							
PÖÖ 6 Zaman ve mekâna göre ortaya çıkan farklı dini yaklaşımları doğru anlama ve tutarlı değerlendirme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 7 Din istismarı, şiddet, İslam karşıtlığı gibi dine ve topluma zararlı eğilimlere karşı söylem ve tutum geliştirebilme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 8 Farklı düşünce ve yorumlar karşısında saygı ve adaleti esas alma yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 9 Kişi ve kurumlar yerine ilke ve değerleri üstün tutan bir anlayışa sahip olma							
PÖÖ 10 Dinin temel kaynakları ve bilimsel verilere dayalı din eğitimi ve din hizmetleri verme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 11 Toplumun inanç, ibadet, ahlak, örf ve adetlerini İslam'ın temel kaynakları ışığında yorumlama ve toplumu aydınlatma yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 12 Dini danışmanlık ve rehberlik bilgi ve becerisine sahip olma							
PÖÖ 13 Akıl, bilgi, istişare, emanete riayet, ehliyet ve adalet gibi temel değerler/ilkeler ışığında çalışma ve sorumluluk üstlenebilme yetkinliğine sahip olma							
PÖÖ 14 İslam kültür, sanat ve medeniyeti hakkında temel ve bütüncül bilgilere sahip olma							

Açıklamalar:

* Kaynaklar İSNAD atıf sistemin kaynakça yazım usulüne göre yazılacaktır.

** İlave öğrenme çıktısı yazmak için satır açabilirsiniz.

***Kaynaklar İSNAD metin içi atıf gösterme usulüne göre yazılacaktır.

****Ders sorumlusu öğretim elemanının gerekli görmesi durumunda dersin içerik ve hedeflerine uygun ölçme ve değerlendirmeye esas olacak ödev/ödevler verebilir.